

(Folytatás az 1. oldalról.)

damutató együttműködése nyomán a „Nyitott égbolt” a két katonai tömbre is kiterjedt. A koncepció valóra váltásába bekapcsolódott a NATO és a VSZ 23 tagállama.

A magyar–kanadai kooperáció januárban már egy „kézzelfogható” eredményt is hozott: a kanadai légierő egy C-130 Herkules típusú óriás repülőgépe — igaz, egyelőre műszerek, felmerítő berendezések nélkül — közös magyar–kanadai

személyzettel sikeres tesztrepülést hajtott végre Magyarországon légtérben.

Az ottawai konferencia sikere esetén Budapest áprilisban szeretne ott hont adni a tárgyalások második szakaszának. Magyarországon ugyanis a nyíltság, a bizalom elmélyítésének fontos eszközeként értékeli a „Nyitott égbolt” kezdeményezést, s tevékenyen részt kíván vállalni annak megvalósításában, mert a kelet–nyugati együttműködés szimbólumának tekint.

Negyvenötezer kérelem

Azok a kitelepítettek, internáltak, illetve Szovjetunióba szállított személyek, akik társadalombiztosítási rehabilitációra január 31-éig benyújtották kérelmüket a Belügyminisztérium titkárság igazgatási osztályához, 1989. augusztus 1-jétől viszszaemlékező kapják meg a 250-500 forintos nyugdíjemelést.

Tütös Sándor, a BM-titkárság igazgatási osztályvezetője az MTI munkatársának elmondta, hogy eddig 45 ezer kérelem érkezett hozzájuk, ezek közül 15 ezret az internáltak, kitelepítettek küldtek. A többi kérelem a Szovjetunióba szállított személyektől származik, közülük azonban csak mintegy 6 ezren voltak kényszerű munkán, úgynevezett „malenkij roboton”. A többiek katonaként estek hadifogságba. Kérelmüket a Belügyminisztérium elutasítja, mivel a hadifogságban töltött idejük beszámítását már lehetővé tette egy 1975-ös minisztertanácsi rendelet. Ugyancsak elutasítják azoknak a kitelepítetteknek, internáltaknak a kérelmét is, akiknél nyugdíjuk megállapításakor a sérelmet szenvedett időszakot figyelembe vették. Az osztályvezető azt is elmondta, hogy a mostani rehabilitációs eljárás a volt

munkaszolgálatosokra, deportáltakra és leventékre nem vonatkozik, ezért a Belügyminisztérium kéri, hogy ők ne forduljanak kérelemmel a tárcához, miként azok sem, akik nem jogosultak nyugdíjra. Tütös Sándor szerint sokan az 1956-os harci cselekményekben elszünetelt sérelmeik miatt kérik kártérítést. Az elmúlt évben hozott minisztertanácsi rendelet rájuk sem vonatkozik, de megkezdődtek a szakértői tárgyalások az egyedi ügyekben hozandó kárpótlásról.

Tütös Sándor hangsúlyozta, hogy az internáltak és kitelepítettek ügyét folyamatosan intézik, ám a nagy mennyiségű kérelem miatt torlódik a munka, s ezért megértést és türelmet kér a minisztérium.

Végezetül elmondta, hogy a Belügyminisztérium méltányossági elbírálásra tehet javaslatot. Ez azonban nem vonatkozhat valamennyi elutasított kérelemre. Ezért a tárca nagyszámú kérelem tapasztalata alapján egy olyan megoldás kidolgozását kezdeményezte, amely szerint valamennyi, a rehabilitációban érintett, jogtalanul sérelmet szenvedett ember 500 forint nyugdíjemelésben részesülne.

Gorbacsov a német egységről

A Szovjetunió és az NDK kétoldalú kapcsolatairól, elsősorban gazdasági kérdésekről, valamint európai problémákról folytatott eszmecsere kedden délelőtt Moszkvában Mihail Gorbacsov és Hans Modrow. A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnöke a Kremlben fogadta az NDK kormányfőjét, aki hétfőn este érkezett rövid munkalátogatásra Moszkvába, ahol kedden — tárgyalásait követően, elutazása előtt — nemzetközi sajtóértekezletet is tart.

A tárgyalások kezdetekor az NDK televíziója arról kérdezte Mihail Gorbacsovot, hogyan viszonyul a Szovjetunió Németország egyesítéséhez. A szovjet vezető úgy vélekedett, hogy

elvben ezt senki sem kérdőjelezi meg, ugyanakkor a világ események alakulása, az NDK-ban, a Szovjetunióban zajló változások mélyreható értékelést követelnek meg. Az Európa és az egész világ szempontjából jelentős kérdést elemző módon kell megközelíteni. Az idő múlása kihat erre a folyamatra, dinamizálni fogja azt. Felelősségteljesen kell cselekedni, nem pedig az utcán megoldani a fontos kérdést — jelentette ki Gorbacsov.

Két állam létezik, négy állam vállalt kötelezettségeket, s az európai folyamatokat is tekintetbe kell venni. Közös érdekekben kell egyeztetni mindezt, anélkül, hogy bárkinek az érdekeit sértenénk — hangsúlyozta a szovjet vezető.

A Krasznaja Zvezda polemizál

A szovjet csapatok jelenlétének katonai szükségességét vitató magyar állásponttal polemizáló kom-

mentárt közölt keddi számában a Krasznaja Zvezda. A szovjet honvédelmi minisztérium lapja „Kell-e a sietség?” című cikke a Szovjetunió és varsói szerződésbeli partnerei egyoldalú csapateskökmentési intézkedéseinek hatásairól szól.

Az eddig megtett, illetve bejelentett kelet-európai csökkentések szerint, Vaszilij Pusztov emlékeztet arra, hogy éppen a VSZ-tagállamok kezdeményezésére ült össze Bécsben az európai haderő és hagyományos fegyverzet csökkentéséről folyó tárgyalás. Ezen — írja Pusztov — a tárgyalások menetének tanúsága szerint jók az esélyek a megállapodás idei aláírására.

Ilyen környezet fölvezetése után emlékeztet a kommentár egyfelől a szovjet csapatok idej kivonását kö-

vetelő prágai álláspontra, majd ezt írja: — A szovjet csapatok teljes kivonásának felgyorsításáról beszél a magyar kormány is, amikor kijelenti, hogy „jelenlétüknek sem katonai, sem politikai okai nincsenek”.

— A probléma komoly, s egyformán érint mindenkit, általános következményekkel jár. Aligha lenne célszerű egyszerűen tagadni — ahogy ezt Budapest tesz —, hogy megvannak a szovjet csapatok jelenlétének „katonai okai” — írja a kommentátor. Pusztov azzal érvel, hogy Európából nem tűnt el a katonai veszély, a katonai, s ezen belül a támadó lehetőségek még nagyok. Emellett a NATO vezetése továbbra is a nukleáris erő európai fenntartására törekszik.

A NATO katonai aktivitásának jellemzésére említ a cikk a most véget ért Centurion Shield—90 elnevezésű hadgyakorlatot. Csehszlovákia szomszédságában, valamint a tervezett Reforger—90 fedőnevű.

Elena tűzparancsa

Kedden tanúk kihallgatásával folytatódott a Ceausescu-diktatúra fővádlottainak pere Bukarestben. A 7 tanú közül 5 terhelő vallomásokot tett a „négyek bandájának” két tagjára: Tudor Postelnicura és Ion Dinăra.

Postelnicu volt belügyminiszter, a Securitate főnöke ezúttal is megismételte, hogy a temesvári tűzparancsot Elena Ceausescu szorgalmazta, és ő adott neki utasításokat. Arról is vallott, hogy a diktátor egyetlen felelőse rendelte el az első napokban meghalt, elesett áldozatok eltüntetését. Elena utasítására az 57 halottból 40-et Bukarestbe szállítottak, és elégették őket. Postelnicu tagadta, hogy december 21-én a nagygyűlést követő zavaros helyzetben ő személyesen bántalmazott volna tüntetőket. A tanúk viszont állították: Postelnicu rugdalta, ütlegelte a tüntetőket, és letartóztatási parancsokat osztogatott. A tanúk azok a személyek voltak, akik mint milicisták és karhatalmi alakulatok tagjai védtek a pártközpont épületét. Ezek a tanúk Ion Dinăra volt első miniszterelnök-helyettesre is terhelő vallomásokot tettek.

Fény derült a tárgyaláson Milea nemzetvédelmi miniszter öngyilkosságának körülményeire is. Corneliu Pircalabescu ezredes, vezér-

Koszovó zajos

A koszovói városokban és falvakban kedden déltől folytatódott az albán nemzetiségű lakosok tiltakozó tüntetése. Podujevo, Oranovoc és Vitina központjában ezres tömeg gyűlt össze, másutt nyolcvan-száz fős csoportokban vonultak az utcákban szétoszolva az emberek. A biztonsági alakulatok mindenütt nyomban közbeléptek és szétverték a demonstrációkat.

Az autonóm tartomány gyárainak és üzemeinek nagy részében az albán munkások kedden folytatták a sztrájkot. A podujevói, djakovicai, uroevaci, prizreni és gnijlanei vállalatok termelése szinte teljesen megbénult. Nem szálltak le a tárnákba a Sztari Trg-i bányászok sem.

A szarajevói Oslobodenije című napilap jelentése szerint a koszovói zavargások során eddig nem 8, hanem 12 tüntető vesztette életét.

kari főnök elmondta: december 22-én, délelőtt 10 óra és 10 óra 30 perc között következett be Milea öngyilkossága. Utóljára őt hívatta be a miniszter, s közölte vele: Ceausescu arra kötelezi, hogy lövessen a néphez, de ő ezt nem teszi. A vezérkar főnökét megkérte, hogy ezeket közölje családjával, majd kiküldte Pircalabescut arra hivatkozva, hogy fontos telefonbeszélgetést kíván folytatni. A miniszter szobájában nem volt senki. „Amikor elhagytam a szobát, és a folyosón mentem, hallottam a lövést. Visszasiettem. A miniszter egy kanapén feküdt, szívveléssel, holtan” — mondta. Mint később kiderült, Milea előzőleg a folyosón őrt álló katonától kérte el a pisztolyát, és azzal végzett önmagával.

Kihallgatták Aron Pavel volt közlekedésügyi minisztert is, aki elmondta: december 17-e után olyan utasítást kapott Ion Dincától, hogy gondoskodjék több mint húsz ezer katona vasúton Temesvárra való szállításáról. Szállítási problémák miatt csak jóval kevesebb személyt tudtak a tényleges irányítani. Mint a román sajtó korábban megírta: üzemi dolgozókból toboroztak hazafias gárdatagokat, akiket fegyverrel elláttak, s azt mondták nekik: a magyarok és a szerbek elfoglalták Temesvárt.

Magyarországi Zöld Párt

A Magyarországi Zöld Párt dél-alföldi szervezetének tegnap este megtartott sajtótájékoztatóján Illosvay György, az országos választmány tagja tájékoztatta a résztvevőket a párt programjáról, majd sorban bemutatkoztak a megyében induló képviselőjelöltek.

Szemenyei Sarolta Hódmezővásárhely jelöltje. A debreceni egyetemen szerzett pedagógusdiplomát, s jelenleg a tanácsnál dolgozik, népművelőként. Fő célja nevelőként, hogy gyerekeket, felnőtteket ráébresszen a természet óvásának, a helyes életmódnak a fontosságára. Célja, hogy a ma szemetes vásárhelyi parkerdő egyszer eredeti állapotában szolgálja ismét az ott lakókat.

Molnár Gyula biológus és zenész. A szegedi 1-es választókerület képviselőjelöltjeként azért küzd, hogy mielőbb szűnjön meg ez a párt, mert ez azt jelentené, hogy az ország összes lakója magáévá tette a zöldeszmét. Addig azonban mindent el kell követniük, hogy az ember a civilizáció ártalmaitól megmeneküljön. Újszeged kertváros jellegét szeretné megvédeni, s Tarját is zölddebbnek szeretné látni.

Dózsa József erdőmérnök, tanszékvezető főiskolai tanár, a 2-es választókerület jelöltje. A vidéki nagyszülőknél vált „Az erdő fia”-vá, ez az élmény készítette arra, hogy a mezőgazdasági technikumban tanuljon, majd külföldi ösztöndíjasként Brassóban szerezzon erdőmérnöki oklevelet. Később kandidátusi fokozatot szerzett. Jelenleg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola bio-

lógiai tanszékét vezeti, s oktatóként is szívügye a környezet- és természetvédelmi ismeretek továbbadása.

A szegedi 3-as körzet jelöltje ifjú Lele József, akit pártönkivülként kértek föl, induljon a zöldek színeiben a választásokon. A múzeum néprajzi osztályának munkatársa, a tápei nyugdíjasklub vezetője. Nem politikus alkat: a pártok munkájából az érdekli, milyen szerepet kap programjukban az élet és az ember.

Busa Tamás makói kántor-karnagy szintén szimpatizáns. Zenészek készült, oboa szakon végzett a konzervatóriumban, a főiskolát jövőre fejezi be, magánének szakon. Amellett, hogy a biológiatanár feleségével szakmai téren is teljes az egyetértés, a zöldek programját támogatja, mert életigenlő, mert erőszakmentes, békére és szeretetre törekszik.

Bod Péter nyugdíjas orvos és ornitológus Szentesen pályázik a képviselőjelölésre, a zöldek színeiben. A természet és az ember iránti szeretete családi hagyományokra épült: a székely nagypapa híres vadászíró volt, s szülőhelye, a Fehérvári környéke is mély nyomot hagyott benne. Budapesten fejezte be orvosegyetemi tanulmányait. A szentesi kórházban helyezkedett el, s onnan ment nyugdíjba. Az intézet vezetőjeként. A zöldek programját teljesen magáénak érzi, hiszen a természet- és az egészségvédelem elválaszthatatlan. Az egészséges életmódra törekvésük közös az orvosával.

Ch. A.

Az MSZMP megyei képviselőjelöltjei

Néhány nappal ezelőtt és környékének (5. számú választókerület) MSZMP-jelöltje Bertus Pál, 63 éves, szentesi születésű fábianszabó, a Kinizsi Tsz nyugdíjas elnöke. A 6. számú választókerületben (Hódmezővásárhely) a jelölt Havranék Ferenc munkás származású vásárhelyi születésű technikus, 45 éves, üzemvezető a Hódgépélnél. A 7. számú, makói választókerület jelöltje Szilágyi Gyula munkás származású 37 éves munkás, műszakvezető, a Taurus makói gyárában,

és környékének (5. számú választókerület) MSZMP-jelöltje Bertus Pál, 63 éves, szentesi születésű fábianszabó, a Kinizsi Tsz nyugdíjas elnöke. A 6. számú választókerületben (Hódmezővásárhely) a jelölt Havranék Ferenc munkás származású vásárhelyi születésű technikus, 45 éves, üzemvezető a Hódgépélnél. A 7. számú, makói választókerület jelöltje Szilágyi Gyula munkás származású 37 éves munkás, műszakvezető, a Taurus makói gyárában,

REFLEX

Népieschen

Ennyi szép malacot, anyakocát, kis bocit és jó arcú gazdaembert legfeljebb az ötvenes években láttam a televízióban, újságban. Emlékszem, gyerekkorom óta, a falusi piacon böccörögtem, mikor egy amolyan újságíróféle fülöncsippelt és megkért, mevedjek ilyen-olyan pózba, hogy a fótós megörökíthesse. Nemcsak engem kapacitált erre, hanem Pistá bácsit is a kruppijával, Mariska néni is a frissen köpült vajával. A figurák biztosan jól mutattak a másnapi újság hasábjain, amit a megyeszékhelyen szerkesztettek és nyomtak. Egy gond volt csupán ezek az életképekkel. Nevezetesen, hogy akik ezeket festették, nem nagyon érezték, érezhették át, mi zajlik a modellek, a parasztemberek lelkében, fejében. A városi sajtó úgy közvetített a népről a néphez, hogy igen keveset tudott róla.

Tudom, akkoriban azért más volt a helyzet. Az optimizmust, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének hibátlanágát kellett lépénnyomon demonstrálni. A hangnemet már előre eldöntötték magasabb régiók. Ma is nyilván oka van

annak, hogy a Híradó és a Hét műsorai néhány hete ilyen erőltetett „vidékiekiséggel” fogalmaznak. Igaz, itt az emberek panaszok, keseregnek, siratják az elvesztett, tönkretett értékeket, s nem látják a jövőt sem. A riporterek ettől nem jönnek zavarba, hisz már jóelőre eldöntötték, a műsor erről fog szólni. Egyszerű a dolguk, csupán a riportalany szájába kell adniuk az első szót, a többi már dől belőle, ahogy az a nagykönyvben meg van írva. Előtte, utána pedig: no comment. A vidék amolyan hétköznapi gondjai úgy lebegnek a levegőben mint valami neorealisták filmben, melynek nincs befejezése, lecsengetése, megoldása. Az a dolga csupán, hogy nyakon öntsön benünket azzal, amiben egyébként is nyakig ülünk.

A Magyar Televízió két legfontosabb műsora *unalmas, szürke és szájbarágós* lett. S ne tessék azt gondolni, hogy csupán attól, mert a vidéket, az egyszerű embert mutogatja. Inkább at-

tól, mert az egyszerű embert nem juttatja igazi, fontos információkhoz. Nem derül ki számára semmi új a *bajok mozgató rugóiról*, a dolgok okairól. S a hogyan továbbhoz sem adnak semmiféle támpontot neki. Pedig a vidéki gazda nem arra kíváncsi, mekkora baj van, azt tudja ő nagyon jól. A nemzeti magyar média amolyan *panaszládává* degradálódott néhány hét alatt. (De az is lehet, hogy az elszüllyesztett régi munkatársak lelőhelyévé.) Mely megengedheti magának, hogy mint valami közlépserű vidéki lap, lemaradjon az ország legfontosabb, legfrissebb eseményeiről, s hogy ezek helyett *szomorú zsánerképeket*, *illusztrációkat* mutasson. A vidéki emberbe pedig sokkal nagyobb tartás, sokkal több kíváncsiság, tenni-akarással szorult, minthogy beérje azzal, hogy *önmagát nézgesse a tévében*.

Hónapok óta hangoztatjuk: *ne legyen a sajtó a pártok harcának színtere*. Hogy mégis az, úgy látszik

a dolgok természetéből fakad. Elkerülhetetlen. Hiába nézem én — legalábbis igyekszem — a televíziót úgy, mintha nem érdekelné; mi munkál a háttérben; nem firtatom, kik, kikől vették át ott a vezetés, a *szemléletváltásból minden kiderül*. A tévé bizony minden áron, egyik napról a másikra népmozgati *akar lenni* európai helyett. De — a jelek szerint — szakmai színvonalat is áldoz, s így szinte „észrevétlen” lesz népieschen.

Nyilván azt is meg kell tanulni, hogy az egy, azaz egy darab televíziót hogyan lehet használni, ha egymással versengő hatalmi erők léteznek. Addig is: szóljon az a műsor, a fejkendős néni, csak ne gyűgyöje a fülébe így a kérdést, a Hét riportere: „*Ugye jólesik már egy kicsit kibeszélni magunkat?*” Neki biztos jólesik, de a néni, gyanyó, jobban szeretné, ha nem kezelnék le a pesti tévéket. Bármilyen fura időket élünk, talán nem kell megszokadni az igyekeztől, hogy olyannak látszódjunk, amilyenek éppen megéri.

Pacsika Emilia

Tűzelőberendezések hatásfokát, légszennyező anyagok kibocsátását nagy pontossággal mérjük.

Vállaljuk gázegők beszabályozását, kötelező légszennyező-bejelentések elkészítését.

Szegedi VGV, Kéményseprő és Tűzeléstechn. osztály
Szeged, Pácsi u. 1.
Telefon: 23-988/32.